ПРОТОКОЛ № 3/2026

засідання обласної координаційної ради з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності

02 жовтня 2026 року об 11:00

Присутні члени обласної координаційної ради:

Дмитро ТКАЧУК	-	голова громадської організації «Молодіжний інтеграційний центр», заступник голови координаційної ради
Сергій КОЗЛОВЕЦЬ	-	начальник Управління національно-патріотичного виховання, молоді та спорту Житомирської обласної державної (військової) адміністрації, секретар координаційної ради
Валерій БАШМАНІВСЬКИЙ	-	завідувач кафедри журналістики, реклами та PR Житомирського державного університету імені Івана Франка
Аліна ГАРАСТОВСЬКА	-	начальник сектору організації служби освітньої безпеки Головного управління Національної поліції в Житомирській області
Людмила ГУМЕННА	-	заступник начальника управління-начальник відділу молодіжної політики та національно – патріотичного виховання Управління національно – патріотичного виховання, молоді та спорту Житомирської обласної державної (військової) адміністрації
Олена ДЕНИСЮК	-	проректор з науково-педагогічної роботи та молодіжної політики Державного університету «Житомирська політехніка»
Олег ДЕРЖАНІВСЬКИЙ	-	директор КЗ «Житомирський обласний центр підготовки громадян до національного спротиву» Житомирської обласної ради
Людмила ЗАЛІЩУК	-	журналістка сайту «Житомир Щодня»
Павло КОБЗАР	-	голова відокремленого підрозділу МО «ПЛАСТ-НСОУ» в м. Житомир
Ганна ЛУЖКО	-	начальник Служби у справах дітей Житомирської обласної державної (військової) адміністрації

Олександр РЕЦЬ	-	заступник начальника з психологічної підтримки персоналу – начальник відділу психологічної підтримки персоналу Житомирського обласного ТЦК та СП
Тетяна РУДЕНЬКА	-	начальник Управління культури та туризму Житомирської обласної державної (військової) адміністрації
Дар'я САРНО	-	начальник служби цивільно - військового співробітництва військової частини 3047 Національної гвардії України
Олег СКИДАН	-	перший проректор Поліського національного університету
Денис СОКОЛОВСЬКИЙ	-	начальник Управління з питань ветеранської політики Житомирської обласної державної (військової) адміністрації
Вікторія ТИМЧЕНКО	-	головний спеціаліст відділу молодіжної політики та національно – патріотичного виховання Управління національно-патріотичного виховання, молоді та спорту Житомирської обласної державної (військової) адміністрації
Юрій ЯКОБЧУК	-	начальник відділу морально-психологічного забезпечення 9 прикордонного загону імені Січових Стрільців

ВСЬОГО: 17 осіб (з них 1 онлайн).

ЗАПРОШЕНІ:

Олександр ОПАЛОВ - керівник центру розвитку кар'єри Поліського національного університету;
Ірина СІВІНСЬКА - начальник відділу охорони здоров'я, молоді та спорту Хорошівської селищної ради;
Олег ШЕВЦОВ – завідувач військово-патріотичного відділу комунального закладу «Центр позашкільної освіти для дітей та молоді» Житомирської обласної ради;
Інна ЄВМЕНЧУК - методист відділу комунального закладу «Центр позашкільної освіти для дітей та молоді» Житомирської обласної ради;
Ірина ЯЦИК - керівниця громадської організації «Молодіжна фундація європейських ініціатив», проєктна менеджерка МЦ «ПРОСТО»;
Євгеній ПЕШКО - представник молодіжного простору «Молодіжний квАРТал», що діє на базі Овруцької центральної бібліотеки ім. А.С. Малишка;

Інна ВЕЛИЧКО - голова «Обласної молодіжної творчої спілки художників та мистецтвознавців»;
Юрій КАМИШНИЙ – народний художник України.

Порядок денний:

1. Патріотичне виховання студентів Житомирщини: досвід роботи та плани на майбутнє.
2. Молодіжні простори як інструмент формування української національної та громадянської ідентичності на місцевому рівні.
3. Дитячо-юнацька військово-патріотична гра «Сокіл» («Джура») як елемент військово-патріотичного виховання.
4. Різне.

Розгляд питань:

1. Патріотичне виховання студентів Житомирщини: досвід роботи та плани на майбутнє

СЛУХАЛИ: Олександра ОПАЛОВА - керівника центру розвитку кар'єри Поліського національного університету, який ознайомив із впровадженням патріотичного виховання студентської молоді в сучасному університетському середовищі.

Доповідач повідомив, що патріотичне виховання студентської молоді не може розглядатися лише як сукупність окремих виховних заходів. Воно має стати невід'ємною складовою університетського життя, формуватися через освітній процес, наукову діяльність, студентське самоврядування, культурні ініціативи, волонтерство, взаємодію з громадою та безпосередній контакт молоді з носіями історичної пам'яті.

Саме таке бачення існує в Поліському національному університеті, де університет розглядається як простір формування громадянина, а його освітнє та культурне середовище – як важливий чинник становлення особистості. Це перше, що зустрічається в стратегії розвитку університету на 2026-2030 роки. Патріотизм починається в меті діяльності закладу, а також продовжується в цінностях поряд з національною ідентичністю, духовним розвитком та традиціями.

Поліський національний університет має глибоку історичну та духовну унікальність, яка виділяє його з-поміж інших закладів вищої освіти України. Його ідентичність тісно пов'язана з національною пам'яттю, цінностями, традиціями та сакральною архітектурою.

Важливим символом історичної пам'яті на території університету є Козацький хрест, і це не просто пам'ятник. Це матеріалізована пам'ять: від козацтва до сучасних воїнів. Козацький хрест слугує місцем проведення патріотичних та сакральних заходів, об'єднуючи громадськість навколо національних цінностей. Це місце сили студентів і викладачів. Цей образ є надзвичайно важливим для розуміння сучасної моделі патріотичного виховання: університетський простір може містити символи, які формують відчуття належності до спільноти та усвідомлення відповідальності за її майбутнє.

Національно-патріотичний комплекс «Сакральна» є одним із головних елементів

простору Поліського національного університету, створеним для формування національної свідомості, збереження історичної пам'яті та вшанування борців за волю України. Комплекс відкрито у 2024 році, полягає у поєднанні мистецтва, рідкісних історичних артефактів та сучасної мілітарної історії. У центрі зібрано більше 200 оригінальних експонатів, артефактів, копій, військових трофеїв, а також ілюстративних і текстових матеріалів. Експозиція детально описує еволюцію українського спротиву, демонструючи тяглість боротьби українців за незалежність – від доби Козацтва та Української повстанської армії (УПА) до подій АТО/ООС і періоду повномасштабного російського вторгнення. Доповідач відмітив, що простір комплексу має особливу художню основу, створену на базі мальовничих діорам, макетів техніки, зброї та історичних реконструкцій. Просторова структура комплексу складається з гостьової вітальні, де презентується символіка закладу – Поліський вовк та девіз університету «*Semper fidelis*» (*«Завжди вірний»*), а також двох експозиційних залів.

Комплекс «Сакральна» діє не ізольовано, а є ядром масштабної патріотичної екосистеми університету та органічно інтегрований у загально університетський меморіальний простір. Комплекс став важливою локацією для патріотичного виховання молоді. На його базі регулярно проводять відкриті екскурсії для студентів, учнів ліцеїв міста й області, презентують науково-історичні видання, а також знайомлять із корінням української ідентичності міжнародні делегації (наприклад, під час візиту Посла ЄС в Україні Катаріни Матернової у травні 2026 року).

Олександр ОПАЛОВ наголосив про те, що особливою гордістю університету є його Ботанічний сад, який у 2023 році отримав почесне ім'я Героїв – десантників. Це перейменування закріпило статус університету як патріотичного осередку, що шанує захисників України. Унікальність саду полягає в тому, що це прекрасна природна перлина, унікальний об'єкт природно-заповідного фонду України, заснований ще у 1933 році та розташований безпосередньо в межах міста. Сад є символом вдячності. На його території облаштовано «Алею слави ДШВ» із прапорами всіх десантних бригад України, встановлено пам'ятний знак воїнам 95-ї окремої десантно – штурмової Поліської бригади, зведено каплицю Архангела Михаїла (покровителя десантників).

Сам факт проведення у ботанічному саду урочистого випуску студентів демонструє, як природний та університетський простір може ставати частиною важливих особистісних подій молоді.

Доповідач поінформував про те, що інсталяція «Голоси, що стали тишею» була створена для увічнення пам'яті найменших жертв війни. Вона символізує дитячі життя, які були безжально перервані через руйнування міст та домівок. Інсталяція має надзвичайно важливо меморіальне й суспільне значення. Розміщення інсталяції на території Поліського національного університету робить її частиною щоденного життя студентів, викладачів і відвідувачів. Університет стає не лише освітнім, а й простором громадянської пам'яті. Меморіал допомагає молодому поколінню усвідомити цінність людського життя, свободи та миру, а також відповідальність суспільства за збереження правди про воєнні злочини. Публічне вшанування загиблих дітей є формою солідарності з їхніми близькими. Воно засвідчує, що суспільство пам'ятає про їх біль і не погоджується з тим, що ці втрати були забуті. Інсталяція не лише скорботна фіксує минуле, а й спонукає робити все можливе для захисту дітей, підтримки військових, допомоги постраждалих і наближення справедливого миру.

Ще одним важливим напрямом є культурно-мистецька діяльність. Показовим у

цьому контексті є університетські культурно-просвітницькі заходи. Зокрема, в університеті було проведено захід «Людина. Слово. Епоха», присвячений 170-річчю від дня народження Івана Франка.

Доповідач підкреслив, що подібні заходи дають можливість молоді сприймати літературну та культурну спадщину не як абстрактний навчальний матеріал, а як живу частину. Саме тому, перспективною є модель, у якій студент виступає не пасивним учасником виховного процесу, а активним суб'єктом університетського та громадського життя.

Як зазначив доповідач, університет у такій моделі стає не лише місцем здобуття професійної освіти, він перетворюється на простір, де історія зустрічається із сучасністю, пам'ять – із відповідальністю, знання – із практикою, студент – із усвідомленням власної ролі у майбутньому України. Саме через таке середовище формується покоління молодих людей, для яких патріотизм є не декларацією, а щоденною культурою відповідальності, діяльності та взаємодії із суспільством.

Сергій КОЗЛОВЕЦЬ, подякував доповідачу, за змістовну презентацію і за той обсяг роботи у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності, який було представлено та впроваджується в університеті.

Сергій КОЗЛОВЕЦЬ запросив до доповіді проректорку з науково-педагогічної роботи та молодіжної політики Державного університету «Житомирська політехніка», доцента кафедри менеджменту та бізнес – адміністрування Олену ДЕНИСЮК, щодо ознайомлення членів координаційної ради із національно-патріотичним вихованням студентів ДУ «Житомирської політехніки» та планами на майбутнє.

Олена ДЕНИСЮК повідомила, що у «Житомирській політехніці» патріотичне виховання охоплює весь шлях студента: від цінностей, закладених у стратегії університету, до подій, у яких він бере участь, людей, з якими спілкується, і власних рішень та вчинків. Серед цінностей університетської Стратегії на 2024–2028 роки – національна ідентичність, людиноцентричність і відповідальність, яка також визначає завдання розвивати молодь як активних учасників життя громади та майбутньої відбудови України. Для університету важливо, щоб ці положення були відчутними у щоденному університетському житті.

Перший рівень цієї роботи – участь у загальнонаціональних практиках пам'яті та підготовки молоді. Університетська спільнота долучається до щоденної хвилини мовчання о 9:00, вшановуючи людей, загиблих унаслідок російської агресії. В освітній процес упроваджується дисципліна «Основи національного спротиву». Вона дає студентам знання й навички, потрібні для відповідальних дій в умовах загроз, зокрема у сфері безпеки та домедичної допомоги. Університетські заходи пам'яті й зустрічі з ветеранами допомагають студентам пов'язати цю підготовку з реальним досвідом людей та історією боротьби за незалежність.

Другий рівень – власне середовище університету. В університеті діє Центр української етнології, патріотичного виховання та міжкультурної комунікації. Його робота поєднує вивчення української культури й історії рідного краю з освітніми, дослідницькими та просвітницькими проєктами. Патріотична тематика присутня також у діяльності факультетів, студентського самоврядування, творчих колективів і волонтерського руху. Так студент може долучитися до неї через навчання, культуру, дослідження або допомогу іншим.

Важливе місце в університетському календарі посідають День Гідності та

Свободи, День Героїв Небесної Сотні, роковини початку повномасштабного вторгнення, День пам'яті загиблих захисників України та День захисників і захисниць України. До цих дат проводяться зустрічі, семінари, уроки пам'яті та інші заходи. Серед конкретних прикладів – семінар «Помаранчева революція та Революція Гідності: цивілізаційний вибір українського народу», студентський усний журнал «Пам'ять Героїв Небесної сотні». У вересні 2026 року ветерани Центру ветеранського розвитку провели для молоді Загальнонаціональний урок пам'яті, присвячений Захисникам і Захисницям України.

Ця робота доходить і до кожної академічної групи. Куратори включають національно-патріотичне виховання до своїх планів і проводять зі студентами розмови про історичну пам'ять, події сьогодення, громадянську відповідальність та можливості допомогти. Такий формат дає простір для запитань і особистого осмислення – особливо тоді, коли йдеться про війну, втрати та досвід людей, яких студенти знають.

Пам'ять про захисників має в університеті й постійне місце. Тут облаштовано меморіал загиблим студентам і випускникам Житомирської політехніки. Університет долучився також до загальнонаціональної акції «Стіл пам'яті»: у Центрі ветеранського розвитку з'явилося місце, яке нагадує про тих, хто вже не зможе сісти поруч із нами. За кожним іменем стоїть людина, яка навчалася в наших аудиторіях, мала друзів, фахові плани на майбутнє.

Окремий напрям – українська культура як спосіб зберігати й передавати пам'ять. Щорічний поетично-патріотичний марафон «Окопна лірика» об'єднує учнів, студентів і громаду навколо творів, народжених на фронті й у тилу. Для молодих учасників це можливість почути голоси людей, які переживають війну, і висловити власне ставлення через українське слово. Марафон водночас зміцнює зв'язки університету зі школами Житомирщини та іншими закладами освіти.

Доповідачка наголосила, що не менш важлива складова виховання – можливість діяти. Студенти Житомирської політехніки беруть участь у волонтерських ініціативах, зокрема на підтримку військових і людей, які потребують допомоги. У такій діяльності розмова про солідарність переходить у конкретну справу: студент бачить потребу, працює разом з іншими й відповідає за результат. Водночас війна вимагає від університету уважності до людей, які навчаються, працюють і повертаються до цивільного життя з воєнним досвідом. Саме тому, з виховною роботою пов'язані діяльність Центру ветеранського розвитку, психологічна підтримка в MindSpace, освітні можливості для ветеранів, підтримка їхніх родин і розвиток адаптивного спорту. Повага до захисників проявляється і в тому, наскільки гідно ми приймаємо їх у спільноту, визнаємо їхній досвід та допомагаємо реалізувати власні плани. Ветерани можуть бути наставниками молоді, учасниками освітніх проєктів і партнерами у розвитку громади.

Олена ДЕНИСЮК відмітила, що новою формою роботи з особистими історіями став створений університетом цифровий архів «Вчинки гідності». Він збирає й зберігає розповіді про мужність, турботу, взаємодопомогу та стійкість під час війни. В основі проєкту – увага до того, як сама людина осмислює свій досвід. Для студентів ці історії відкривають ще один важливий вимір патріотизму: відповідальність проявляється у рішеннях військових і цивільних, у роботі волонтерів, фахівців, сусідів і близьких.

Наступний крок, який планує університет – створення Музею ветеранського досвіду та національної стійкості «Гідність». За розробленою концепцією він має стати простором пам'яті, освіти й діалогу, пов'язаним із цифровим архівом, Центром ветеранського розвитку, психологічною підтримкою та освітніми програмами. Ветерани

й ветеранки братимуть участь у формуванні його змісту за власним бажанням. Для відвідувача планується такий шлях: пам'ять – осмислення – відповідальність – дія – підтримка. Людина зможе дізнатися про чийсь досвід, замислитися над ним і побачити, як долучитися до корисної справи або куди звернутися по допомогу.

На майбутнє спільнота ставить три взаємопов'язані завдання. Перше – узгодити університетський календар пам'ятних і просвітницьких заходів із роботою факультетів та кураторів, щоб студент зустрічав ці теми протягом усього навчання. Друге – ширше залучати школи, ветеранів, родини та громади Житомирщини до спільних культурних, освітніх і волонтерських ініціатив. Третє – використовувати можливості архіву «Вчинки гідності» та майбутнього музею в навчанні й діалозі з молоддю, дбайливо ставлячись до особистих історій і права людини вирішувати, чи ділитися ними.

Олена ДЕНИСЮК підвела підсумки, наскрізність політики університету можна побачити у простому зв'язку: стратегія визначає цінності, університет створює можливості, куратор і викладач допомагають студенту їх осмислити, а сам студент знаходить власний спосіб діяти. Саме на рівні окремої людини – її пам'яті, вибору, турботи про інших і відповідальності за майбутнє України – ця робота набуває справжнього змісту.

Людмила ЗАЛІЩУК поцікавилася щодо періоду відкриття Музею ветеранського досвіду та національної стійкості «Гідність». Доповідачка відмітила що, відкриття заплановано на 2026-2027 навчальний рік, але є багато супутніх обставин, підтримки закордонних донорів.

Сергій КОЗЛОВЕЦЬ, подякував за змістовну презентацію. Наголосив на тому, що на зсіданні присутні три вищих навчальних заклади, і це не про конкуренцію, а про можливість обміну досвідом, обміном корисних кейсів. Це засідання більше посилить досвід кожного із університетської спільноти, наголосив про співпрацю між закладами. Сергій КОЗЛОВЕЦЬ звернувся до Олени ДЕНИСЮК, із запитанням: університет має потужного партнера BGV, нещодавно було вручення стипендій обдарованим студентам і в молодіжній політиці і молодим спортсменам. Чи є відзначення студентів по тематиці координаційної ради, а саме: з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності? Доповідачка поінформувала, що безпосередньо тотожного відзначення немає, але якщо брати системну мотивацію університету, є захід «Студентський Олімп». Щороку у червні відзначаються студенти, які мають певні здобутки у напрямі спорт, наука, творчість, органи студентського самоврядування (громадянська позиція). В минулому році запровадили ініціативу «Амбасадор університету». Якщо студент активна молода людина, вони попадають або в перший або в другий напрями. Премії різного рівня. Є 3 рівні – 1000, 2000, 3000 грн. Ця ініціатива запроваджена ще з 2019 року. Університет тільки розширює кількість студентів. В минулому навчальному році це були 145 студентів, і фонд склав близько 400 000,00 гривень. Є стипендія ректора спортсменам, аналогічна стипендія ректора 5 000,00 грн разова, це тим студентам-першокурсникам, які вступили до університету і мали з НМТ 200 балів з одного або більше предметів. Є стипендія ректора за поданням структурних підрозділів для студентів, які мають певні здобутки у різноманітних сферах. Сергій КОЗЛОВЕЦЬ подякував за вичерпну інформацію і запросив до виступу Валерія БАШМАНІВСЬКОГО, завідувача кафедри журналістики, реклами та PR Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Житомирський державний університет ім. Івана Франка був і залишається

осередком там, де формується інтелектуальний, елітарний, моральний пласт Житомирщини. Заходи у сфері національно-патріотичного виховання відіграють важливу роль у формуванні свідомих громадян, які люблять свою батьківщину, поважають історію, культуру, державні символи. Особливо це актуально для педагогів так, як вони забезпечують педагогічний потенціал, крім того, це важливо для факультету журналістики. Тому, що праця у руслі журналістики, піару, реклами змушує активно працювати з позиції патріотичного виховання студентів. Доповідач наголосив, що саме від цього залежить інформаційний простір і уміння сприймати інформацію, якою насичено сьогодні комунікаційне середовище. Згідно із планом заходів, затвердженого ректоратом університету було організовано і проведено цілий ряд національно-патріотичних і військово-патріотичних заходів. Валерій БАШМАНІВСЬКИЙ запропонував розглянути заходи у декількох аспектах.

Збереження історичної пам'яті та культурної спадщини: на базі наукових лабораторій, кафедр історії, філології, журналістики проводиться активна дослідницька діяльність. Студенти вивчають локальну історію Житомирщини, досліджують долі видатних діячів краю, викривають міфи ворожої пропаганди. В університеті регулярно організовуються національно-патріотичні заходи присвячені значущим датам української історії (щорічно державні та традиційні українські свята такі, як День соборності, День державного Герба, день пам'яті Героїв Небесної сотні, День Державного гімна, Прапора, День Добровольця, День рідної мови, День Покрови та інші). Студенти максимально намагаються осягнути патріотичний простір, від якого буде залежати, якими будуть випускники університету і як вони будуть працювати з молодими людьми у школі. І саме від них же залежить перспективи розвитку держави.

У рамках відзначених дат на рівні університету, факультетів, академічних груп, організовуються круглі столи, лекторії, виховні години, творчі вечори, спрямовані на формування та утвердження шанобливого ставлення до державної символіки, відзначення державних та традиційних свят в Україні. Усе це сприяє формуванню національно-патріотичної свідомості студентів. В університеті проводяться заходи із вшанування видатних українців, у вигляді літературних читань, творчих вечорів, покладаннях квітів до пам'ятників, декламації їхньої творчості (день народження Тараса Шевченка, Лесі Українки, Ліни Костенко, Олени Пчілки, Олега Ольжича та інших). Саме це вчить студентів працювати в колективі і далі, коли вони будуть працювати у школі, студенти вже будуть мати досвід роботи.

Волонтерський рух, підтримка Збройних Сил України, це наступна складова діяльності університету. З перших днів повномасштабного вторгнення університет перетворився на потужний волонтерський хаб. Студенти і викладачі регулярно продовжують зараз організовувати благодійні акції, ярмарки, аукціони, збори коштів на потреби ЗСУ, передають книги, плетуть сітки, які вкрай необхідні захисникам, долучаються до збору необхідних речей військовим, які зможуть покращити побут і саме перебування на фронті. Активна співпраця університету зі шпиталем – передача подарунків, книг пораненим військовослужбовцям. Уся інформація висвітлена на сайті університету, зазначена діяльність забезпечує студентам університету важливий досвід, знання про правила поведінки у нестандартних ситуаціях.

Доповідач повідомив, що національно-патріотичне та студентське самоврядування – це ще одна складова виховання майбутніх викладачів, педагогів, виховання молодого покоління, від якого залежить майбутнє України. Зустрічі студентів

із рекрутенговими групами та діючими військовослужбовцями сприяють популяризації військової діяльності.

У складі університету працює соціально-психологічний факультет, при якому діє центр соціально-психологічних досліджень. Доповідач підвів підсумок: університет активно працює та розвивається, допомагає молодим людям розуміти увесь зміст того, що відбувається.

Плани на майбутнє:

- впровадження нових форм національно-патріотичного виховання, розширення практики медіаграмотності та критичного мислення, розширення обізнаності щодо протидії інформаційним та психологічним операціям;
- масштабування військово-патріотичної та цивільної підготовки;
- у партнерстві із силовими службами посилення курсів із домедичної підготовки, базової безпеки, мінної освіти та інше;
- на виконання вимог Міністерства освіти і науки України, для студентів бакалаврату введено предмет «Основи національного спротиву», дисципліна викладається протягом двох семестрів.

Сергій КОЗЛОВЕЦЬ подякував доповідачу та поцікавився про можливі запитання від колег.

До Валерія БАШМАНІВСЬКОГО звернувся Павло КОБЗАР, голова відокремленого підрозділу МО «ПЛАСТ-НСОУ» в м. Житомир, який закликав вищі навчальні заклади до співпраці із молодіжною організацією «ПЛАСТ». Організація займається із дітьми шкільного віку, а також із дошкільнятами. Національно-патріотичне виховання набирає великої популярності, батьки мають бажання віддавати дітей до гуртків, але бракує молоді, дорослих волонтерів, які могли б займатися з вихованцями. Саме тому, студенти – це та цільова аудиторія, які могли себе спробувати себе у заняттях з молодшими, це можуть бути студенти різних спеціальностей, не тільки педагоги. Це може бути цікаво для молодих людей із патріотичними переконаннями, готовими ділитися ним з іншими. В організації є свої вишколи, тренінги, щоб навчити методики роботи з дітьми. Павло КОБЗАР відмітив постійну співпрацю МО «ПЛАСТ-НСОУ» із Житомирським державним університетом в різний спосіб, найчастіше це презентації роботи самої організації, але великої активності від студентів немає. Тому Павло КОБЗБАР запропонував розглянути інші формати співпраці щодо зацікавленості та стимулювання студентської спільноти до волонтерської діяльності у ПЛАСТу.

Сергій КОЗЛОВЕЦЬ подякував за пропозицію та відмітив щодо важливості висвітлення вкрай важливої теми пластового, скаутського руху у Житомирській області на наступному засіданні обласної координаційної ради. Запропонував підписати меморандуми про співпрацю між МО «ПЛАСТ-НСОУ» в м. Житомир та вищими навчальними закладами. Та зробити це на наступному засіданні.

ВИРІШИЛИ:

Інформацію взяти до відома.

Продовжувати вищим навчальним закладам проводити заходи у сфері національно-патріотичного та військово-патріотичного виховання, залучаючи здобувачів вищої освіти, у тому числі здобувачів заочної форми навчання.

Висвітлити питання розвитку Пластового руху на Житомирщині під час засідання координаційної ради у IV кварталі.

ЗА – 17; ПРОТИ-0; УТРИМАЛИСЬ-0;
РІШЕННЯ УХВАЛИЛИ

2. Молодіжні простори як інструмент формування української національної та громадянської ідентичності на місцевому рівні.

СЛУХАЛИ: Ірину ЯЦИК – керівницю громадської організації «Молодіжна фундація європейських ініціатив», проєктну менеджерку молодіжного центру «ПРОСТО», кандидатку філософських наук, доцента. Доповідачка висловила слова подяки Житомирському державному університету імені Івана Франка за «Музей старожитностей», яким опікується Марія Володимирівна Масловська та відмітила його як один із найкращих музеїв міста та місце, яке відвідують донори громадської організації, де можуть ознайомитися із українською національно-патріотичною спадщиною. Ірина ЯЦИК представила громадську організацію «Молодіжна фундація європейських ініціатив», на базі якої у 2023 році створено молодіжний центр. Цей центр увійшов до списку організацій, об'єднаних в Асоціацію Всеукраїнського молодіжного центру. У м. Житомир таких лише три, в області п'ять. І це є найкращий здобуток у 2025 році. Робота центру дуже відрізняється від масштабів університету тому, що в центрі немає обов'язкових планів, календару заходів. Тут лише молодіжні ініціативи, коли молодь сама приходить і встановлює цінності та правила за якими молоді люди будуть діяти у цьому просторі і коли вона має можливості – пробувати, помилятися, реалізовувати проєкти. І тим самим молодіжні працівники та працівниці в цій сфері відіграють роль менторів. В молодіжному центрі «Просто» діють активні програми - заняття з нейровідмінною молоддю. Доповідачка відмітила, що це надзвичайно величезна праця, тому що це волонтерство. Також є програма для волонтерів в Україні «Гідність у дії». І саме тут відмічена національна ідентичність. Відвідувачі центру – це молодь, яка має певні особливі освітні чи фізичні потреби, переважно це молоді люди із синдромом Дауна (19 осіб) та розладом аутичного спектру (34 особи). До них приходять студенти, нормотипові люди із університетів, коледжів проводять спільно час, займаються, малюють, і цей час перетворюється на «сімейний». Паралельно у центрі дуже багато робиться у сфері національно-патріотичного виховання: систематичне святкування козацького нового року, заняття клубу настільних ігор із національно-патріотичного виховання, клуб із перегляду фільмів із розбором подій фільму (завдяки неформальній освіті вивчається історія України), писанкарство, жива бібліотека. Ірина ЯЦИК відмітила, що в рамках такого кейсу у серпні до центру завітав Євген ПОЛОЖІЙ, автор книг, одну з яких презентував у центрі. Доповідачка наголосила, що громадська організація та її члени були волонтерами на книжному форумі «Відсіч» у вересні цього року. Ірина ЯЦИК закликала усіх до співпраці та подякувала за роботу.

Сергій КОЗЛОВЕЦЬ щиро подякував за доповідь, потужну роботу із особами з інвалідністю. Відмітив роботу доповідачки та команди щодо допомоги у соціалізації та адаптації у сучасному середовищі молодих людей з інвалідністю. До інформування запросили Євгенія ПЕШКА - представника молодіжного простору «Молодіжний квАРТал», що діє на базі Овруцької центральної бібліотеки ім. А.С. Малишка.

Євген ПЕШКО відмітив, що простір майже п'ять років організовує заходи для молоді, а саме: психологічні тренінги, кіновечори, волонтерські заходи, літературні клуби. Специфіка заходів пов'язана із якістю заходів, а не кількістю відвідувачів.

Постійні відвідувачі – молоді люди, які вчаться та розвиваються, знаходять однодумців та рухаються далі. Команда простору велику увагу зосереджує на волонтерстві, співпрацюючи з ГО «Ліги молоді». Доповідач навів приклад: перед початком літературного клубу або кіновечора відкривають Монобанку і усі хто хоче допомогти військовим підтримують фінансово. Євген ПЕШКО за допомогою презентації висвітлив реалізовані заходи (клуб настільних ігор «Мафія», «Шпигун», англійський і французький клуби, літературний клуб, музичний фестиваль). З метою популяризації української поезії, віршів, творів реалізовано фестиваль «Молоде вино», який став дуже популярним серед молоді. Доповідач наголосив що, простір на постійній основі, вдосконалюється та рухається вперед.

Сергій КОЗЛОВЕЦЬ подякував за презентацію закладу та його роботу на місцевому рівні. Поцікавився щодо масштабування та розширення діяльності простору до обласного чи державного рівня. Євген поінформував, що простір співпрацює з Київським молодіжним парламентом та організовують та проводять спільні заходи в м. Ірпінь Київської області. Також до м. Овруч приїжджала команда молодіжного центру Житомирщини «Kreativ space». Сергій КОЗЛОВЕЦЬ запросив до презентації молодіжного простору Ірину СІВІНСЬКУ, начальника відділу охорони здоров'я, молоді та спорту Хорошівської селищної ради.

Ірина СІВІНСЬКА поінформувала, що Хорошівська ТГ по кількості населення найбільша громада у Житомирському районі. На території Хорошівської громади завдяки проєктам було відкрито два молодіжних простори: на базі Будинку культури простір «Ko_Laba» та у 2025 році молодіжний простір «Простір», на базі Хорошівського ліцею № 1 в рамках проєкту UPSHIFT був відкритий «Темп шкільний». Учнівське самоврядування дуже активне, молодь використовує свої можливості максимально. Вони організовують ярмарки, волонтерять. Зокрема, флагманами у волонтерській діяльності серед закладів освіти Хорошівської громади є ліцей № 1, який на постійній основі організовують і проводять ярмарки, усі зібрані кошти, допомогу, продукти харчування передають військовим частинам. А фінансовою частиною закривають потреби випускників, які до них звертаються. Одним із моментів національно-патріотичного виховання є те, що заклади освіти ініціювали і за власні кошти виготовляють меморіальні дошки випускників, які загинули. Ці дошки чіпляють на будинки. Відповідно до усіх державних свят, днів пам'яті цих Героїв навчальні заклади роблять покладання квітів. В Хорошівській громаді, у старостатах, у селищі відкриті Алеї пам'яті, є інтерактивна дошка.

Доповідачка ознайомила ще із одним кейсом. Є тісна співпрацю із волонтерськими, ветеранськими громадськими організаціями та громадською організацією «Матерів Героїв». 29 серпня започатковано чудову традицію - проводиться Марш родин, куди приєднуються усі бажаючі, приїжджають із різних старостатів родини Героїв, ветеранів, активні жителі. Проходять містечком вигукуючи патріотичні лозунги, тримають портрети своїх загиблих Героїв. Проводяться щорічний всеукраїнський патріотичний забіг, який проводиться в пам'ять про загиблих і померлих Захисників і Захисниць України «Шаную воїнів, біжу за Героїв України». Активними учасниками є учні, спортсмени, ветерани та рідні Героїв. Доповідачка поінформувала, що відповідно до звернення рідні Героїв, на кожному заході зачитуються прізвища., імена, по-батькові усіх Героїв, які загинули у громаді. Перед хвилиною мовчання зачитують 102 імені.

Громада розпочала співпрацю із «Центром пробації» у Житомирській області. В молодіжному просторі «Простір» зібрали молодь, яка перебуває на обліку та провели виховний захід (перегляд кінофільму «За права людини» з обговоренням). Серед підопічних Центру пробації є молоді військові.

В рамках одного із проєктів восени 2025 року відбулася фаліситаційна зустріч із селищним головою, де було озвучено, що молоді люди хочуть відзначення їх досягнень. Було внесено зміни у цільову програму молодіжних ініціатив і у 2026 році молоді люди вже отримали відзначення у сфері освіти і науки, спорту, молодіжної політики. 23 молоді особи отримали грошові винагороди. Ірина СІВІНСЬКА відмітила роботу молодіжної ради, а саме: представники молодіжної ради стали ініціаторами проєкту до Дня захисників і захисниць. У 2025 році зібрали родини загиблих Захисників та організували для них фотосесію із портретами та предметами, які нагадували загиблих Героїв з подальшою презентацією цих фото. В громаді створено ветеранський простір. У серпні 2026 року до Дня молоді організували благодійні дискотеки, усі зібрані кошти передали волонтерам.

Сергій КОЗЛОВЕЦЬ подякував доповідачці за роботу, активність та підкреслив важливість ініціативи щодо вшанування пам'яті загиблих Героїв – проголошення їх імен. Разом з тим поінформував, що в області щороку у м. Житомир проходить волейбольний турнір пам`яті Юрія Городнього – це про гордість, про пам'ять. На змагання приїжджають дружина з доньками, батьки.

ВИРІШИЛИ:

Інформацію взяти до відома.

Рекомендувати районним державним (військовим) адміністраціям, органам місцевого самоврядування продовжити систематичну взаємодію територіальних громад з інститутами громадянського суспільства (громадськими організаціями, благодійними фондами, ветеранськими та молодіжними об'єднаннями) у сфері реалізації спільних програм та заходів з національно-патріотичного та військово-патріотичного виховання.

ЗА - 17; ПРОТИ-0; УТРИМАЛИСЬ-0;
РІШЕННЯ УХВАЛИЛИ

3) Дитячо-юнацька військово-патріотична гра «Сокіл» («Джура») як елемент військово-патріотичного виховання.

СЛУХАЛИ: Олега ШЕВЦОВА, завідувача військово-патріотичного відділу комунального закладу «Центр позашкільної освіти для дітей та молоді» Житомирської обласної ради, який ознайомив реалізацією дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») як елементу військово-патріотичного виховання у 2026 році. Сьогодні, в умовах повномасштабної війни за нашу незалежність і територіальну цілісність, система патріотичного виховання в Україні зазнала глибоких трансформацій. Патріотизм перестав бути просто теоретичним поняттям із підручників – сьогодні це життєва позиція, усвідомлена відповідальність за долю країни та готовність діяти.

У цьому контексті особливої уваги набуває Всеукраїнська дитячо-юнацька військово-патріотична гра «Сокіл» («Джура»). Вона довела ефективність не просто як

патріотів, здатних захистити свою країну, носіїв європейських цінностей і козацьких традицій.

Всього у 2025-2026 навчальному році у різноманітних заходах гри взяли участь 5 042 здобувачі освіти закладів загальної середньої та професійно-технічної освіти та вихованців позашкільної освіти. З них у онлайн – конкурсах:

- Відун (історія України) 1576 здобувачів освіти з 36 територіальних громад;
- Впоряд (стройова підготовка) 1160 учасників з 34 територіальних громад;
- ватра «Слава Героям» мистецький конкурс 640 здобувачів освіти з 25 територіальних громад;
- конкурс звітів роїв 140 здобувачів освіти з 8 територіальних громад;
- Рятівник 9тактична медицина) 904 здобувача освіти з 30 територіальних громад;
- тактична підготовка 400 здобувачів освіти з 22 територіальних громад.

У 2025-2026 навчальному році було проведено семінари – практикуми для відповідальних за проведення гри, членів таборової старшини та суддівської колегії, «Школи виховників Джур» в Житомирській області в яких взяли участь 178 здобувачів освіти.

З 08 по 12 червня 2026 року були проведені 13- ті обласні змагання Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») для старшої вікової групи (15-17 років). У заході взяли участь 11 роїв із 10 територіальних громад області.

З 15 по 18 червня 2026 були проведені 13- ті обласні змагання Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») для середньої вікової групи (11 – 14 років). У заході взяли участь 12 роїв із 10 територіальних громад області.

Найактивнішими учасники серед громад області є: Олевська Овруцька, Коростенська, Житомирська, Чуднівська міські територіальні громади, Станишівська сільська територальна громадя, Ружинська, Черняхівська, Романівська, Попільнянська селищниі територіальні громади.

Олег ШЕВЦОВ поінформував чому гра «Сокіл» («Джура») критично важлива саме під час війни.

1) **Формування стійкості та психологічної готовості.** Сучасні діти ростуть під звуки сирен та в умовах постійного інформаційного тиску. Гра «Джура» дає їм простір для здорової соціалізації, згуртованості в роях (командах), вчить довіряти одне одному, взаємовиручці та долати труднощі. Це потужний інструмент психологічної підтримки та подолання дитячих страхів через активність і спільну мету.

2) Здобуття життєво необхідних навичок. В умовах сьогодення формат гри еволюціонує. Окрім традиційних козацьких забав, туристичної підготовки та краєзнавства, програми «Джури» все частіше інтегрують базові елементи тактичної медицини, тактичної підготовки, мінної безпеки, стрільби, топографії та орієнтування на місцевості. Джури вчаться діяти, критично та відповідально мислити в реальних викликах часу.

3) **Ціннісний фундамент та ідентичність.** «Джура» базується на засадах лицарської честі та козацької моралі. Це протидія ворожій пропаганді через глибоке усвідомлення нашої історії, повага до Збройних Сил України та розуміння того, чому ми боремося. Коли сучасний школяр одягає ройовий однострій чи бере участь у вишколі, він відчуває себе частиною великого роду захисників України, а закінчивши школу продовжує навчання у військових навчальних закладах.

Доповідач ознайомив щодо викликів, які постають перед українцями сьогодні.

Попри очевидну ефективність, розвиток гри «Джура» в умовах війни стикається з низкою проблем, які вимагають спільного рішення:

- Безпековий фактор: проведення змагань, вишколів та таборувань вимагає чіткого дотримання безпекових норм, наявності укриттів або адаптації форматів до змішаного/онлайн-офлайн форматів.
- Матеріально-технічна база: потреба у якісному спорядженні для вишколів (туристичний інвентар, засоби для домедичної підготовки, макети тощо);
- Методична підтримка: необхідність постійного підвищення кваліфікації виховників, (педагогі), які ведуть за собою рої.

Олег ШЕВЦОВ поінформував про шляхи подальшого розвитку та надав пропозиції. З метою більшого охоплення учасників – здобувачів освіти грою «Джура», її максимального ефекту запропонував розглянути такі кроки:

1) Інтеграція в освітній процес: забезпечення залучення до гри максимальної кількості закладів освіти (у тому числі професійно-технічної та фахової передвищої освіти), розглядаючи «Джуру» як базову платформу національно-патріотичного виховання;

2) Оновлення вишколів: узгодити програми підготовки роїв із сучасними вимогами безпеки життєдіяльності, посиливши модулі з цивільного захисту та домедичної допомоги у співпраці домедичної допомоги у співпраця з ЗСУ, ДСНС, Національною Гвардією, Військовим інститутом ім. С.П. Корольова.

3) Підтримка наставників: організація та проведення навчання (ШВД) на рівні області для педагогів та виховників із залученням фахівців.

4) Інформаційна кампанія. активніше висвітлювати здобутки роїв, адже приклади активної, патріотичної молоді є найкращим стимулом для суспільства.

5) Доповідач запропонував переглянути відео ІІ (обласного) етапу змагань гри Сокіл («Джура») «Джура – 2026: Північний форпост».

Олег ШЕВЦОВ підвів підсумок, коли педагоги, виховники беруть активну участь у вихованні дітей та молоді, майбутніх захисників – ми інвестуємо у національну безпеку України завтра. Головний обов'язок – дати дітям можливість зростати сильними, упевненими, вільними у своїй країні.

Сергій КОЗЛОВЕЦЬ подякував за доповідь та цікаве відео, разом з тим зазначив щодо важливості організації та проведення гри, але разом із тим дуже прикро що мало громад бере участь в даній ініціативі. Ввідмітив щодо активного розвитку Всеукраїнської гри «Пліч-о-пліч» та запропонував розглянути можливість щодо включення до порядку проведення змагань такої дисципліни як гра «Сокіл» («Джура»).

Дмитро ТКАЧУК, подякував за цікаву інформацію щодо діяльності навчальних закладів, молодіжних просторів, роботи молодіжних рад та територіальних громад області у сфері української національної та громадянської ідентичності. Це надзвичайно приємно чути, що ця діяльність на високому рівні, спільно активно не тільки збираємося на засіданні обласної координаційної ради, а робимо політику і виконуємо основні форми роботи у сфері української національної та громадянської ідентичності. Подякував кожному і кожній за активну роботу та вихованні молоді у зазначеній сфері на гідному рівні.

ВИРІШИЛИ:

Інформацію взяти до відома.

Рекомендувати органам місцевого самоврядування розвивати в територіальних громадах проведення дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»), зокрема продовжити виконання заходів із виховання патріотів, захисників України, які плекають українські традиції, духовні цінності та мають необхідні знання та навички;

рекомендувати органам місцевого самоврядування забезпечити проведення І етапу дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»), з метою відбору учасників на ІІ (обласний) етап змагань гри «Сокіл («Джура»);

забезпечити проведення онлайн-конкурсів по основних видах змагань як підготовка до ІІ (обласного) етапу таборування (змагань) гри «Сокіл («Джура»);

забезпечити участь команд-переможців змагань у ІІ (обласному) етапі таборування (змагань) гри «Сокіл («Джура»).

ЗА – 17 ПРОТИ-0; УТРИМАЛИСЬ-0;
РІШЕННЯ УХВАЛИЛИ

Заступник голови обласної координаційної ради **Дмитро ТКАЧУК**

Секретар обласної координаційної ради **Сергій КОЗЛОВЕЦЬ**